

Sunuş

Bu yıl sizlere **Uluslararası Psikanaliz Yıllığı**'nın 10. sayısını sunmanın mutluluğunu yaşıyoruz. Her yıl aksatmadan art arda on sayı çıkartabilmek sadece ülkemizde değil dünyanın her yerinde hiç de azımsanmayacak bir başarı. **Uluslararası Psikanaliz Yıllığı** Yayın Kurulu ve çevirmenleri olarak yıllar içinde çok az değişiklikle, aşağı yukarı aynı ekiple, bugüne kadar geldik. İstikrarlı bir yayın sürdürmedeki başarımızı en başta, Yayın Kurulu ve çevirmenler ekibini oluşturan bir avuç psikanalistin ve psikanalist adayının fedakar çalışmasına borçluyuz. Yıllık'ın hazırlanması, her yıl *The International Journal of Psychoanalysis*'in 6 sayısındaki yüze yakın makaleyi tarayıp, okuyup seçmek, çevirmek, defalarca redaksiyondan geçirmek suretiyle yürütülen gerçekten dev ve meşakkatli bir çalışma. Fakat bu çalışmanın pek çok ödülü var. Sizlere ulaşan Yıllık'ın yayımlanmasının yanı sıra bizlere eşi bulunmaz bir ortak çalışma ve araştırma ortamı sağlıyor. Bu sayede sadece okurlar değil bizler de çağdaş psikanaliz tartışmalarını, dünyanın dört bir yanından psikanalistlerin ufuk açıcı görüşlerini, kuramlarını ve teknik buluşlarını kendi çalışmalarımıza dahil ediyor ve bunlarla zenginleştiriyoruz. Diğer taraftan Türkçe psikanaliz dilinin gelişmesine damgasını vuran bir çalışma içinde olduğumuzu hissediyor ve bununla gurur duyuyoruz.

Uluslararası Psikanaliz Yıllığı'nın hazırlanmasında verdiğimiz emek, İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayınları'nın bize sunduğu imkânla hayata geçiyor ve Yıllık basılı kitap olarak aksamadan her yıl vaktinde okurlarla buluşabiliyor. İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayınları'yla işbirliğimizin başladığı 2014 yı-

lından bu yana “Psike İstanbul Psikanaliz Kitaplığı” dizisinin çatısı altında kendimizi evimizde hissediyoruz. Türkiye’de özellikle süreli yayınlar alanında, uzmanlaşmış bilimsel yayınların sürdürülmesinin ne kadar zor olduğunu deneyimlerimizden de biliyoruz. **Uluslararası Psikanaliz Yıllığı**’na istikrarlı bir yayın ortamı sunan İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayınları’na şükran duyularımızı bu vesileyle burada da dile getirmek isteriz.

* * *

Uluslararası Psikanaliz Yıllığı’nın 10. sayısını “Çocuk ve Psikanaliz” başlığıyla derledik. Çocuk ve ergen psikanalizi ve psikoterapisi ülkemizde de gelişen bir alan. Bu konuda psikanalitik yayınların az olduğunu görmekteyiz. 2018 derlememizi “Çocuk ve Psikanaliz” teması etrafında düşünmemizin başlıca nedeni çocuklarla yapılan psikanalitik çalışmalara, kuram ve pratikle ilgili kaynak sağlama isteğimizdi. *The International Journal of Psychoanalysis*’te bu yıl çocuk vakalarının ele alındığı makalelerin, ilginç bir şekilde, sayıca epeyce çok olduğunu da eklemek gerekir. Çocuklarla yapılan çalışmalar erişkin psikanalizine çok değerli bir kaynak sağlamakta. Ayrıca “çocukluk çağı” ve “çocuksu boyut”un en başından itibaren psikanalizin temel taşlarından birini oluşturduğunu unutmamak gerekir. Bu nedenle bu konunun psikanalizle kuramsal ya da pratik olarak ilgilenen herkes için önem taşıdığına inanıyoruz.

* * *

Çocuk psikanalizinin geçmişi psikanalizin ilk yıllarına uzanır. Bu alandaki ilk çalışma, bilindiği gibi, Freud’un “Küçük Hans Vakası”dır (Freud, 1909). Gerçek adı Herbert Graf olan Küçük Hans aslında doğrudan doğruya Freud’un hastası değildir. Baba Max Graf, atlardan korkan 5 yaşındaki oğlunun fobisini gidermek için Freud’dan yardım ister. Babayla Freud’un yazışmaları üzerinden yürütülen bu dolaylı tedavinin öyküsünü, Freud daha sonra Oidipus karmaşasına dair görüşlerini destekleyen ve açıklayan kapsamlı bir klinik örnek olarak yayımlar.

Çocuk psikanalizi esas itibarıyla 1920’lerde, Melanie Klein ve Anna Freud’un doğrudan doğruya çocuklarla yapılan çalışmalar ve gözlemlerden hareketle ortaya attıkları kuramsal ve teknik önermelerle gelişmiştir. Anna Freud daha çok pedagojik bir yaklaşımı benimserken, Melanie Klein oyun tekniğini ortaya atarak yetişkindeki serbest çağrışımın yerine çocukla çalışmada oyunu koymuştur. Böylece çocukların sorunlarına uyarlanan bir psikanalitik anlayışın ötesinde, başlı başına bir tedavi olarak “çocuk psikanalizi”nden

bahsetmek mümkün olmuştur. Onları izleyen kuramcılar arasında, önce çocuk hekimi sonradan psikanalist olan D. W. Winnicott'u anmak gerekir. Ancak çocuk psikanalizi günümüzde çok gelişmiş başlı başına bir disiplindir ve bu alanı kuran ve halen geliştirmekte olan önemli tüm psikanalistleri anmak bu Sunuş'un kapsamını aşmaktadır. Çok genel bir ifadeyle, bu derlemede yer alan makalelerin, Klein'in kurucusu olduğu yaklaşıma dayandığını, ancak günümüzde farklı ve çok daha zengin olan kuramsal ve teknik araçlara sahip bir çocuk psikanalizi yaklaşımını temsil ettiklerini söyleyebiliriz.

* * *

Kitapta, “Çocuk ve Psikanaliz” teması kapsamında, İsveçli yazarlar Björn Salomonsson ve Majlis Winberg Salomonsson'un “**Yakınlığın Engelle Karşılaşması ve Yeniden Kurulması: Bir Kız Çocuğun Bebekliğinden Çocuk Psikoterapisine Takibi**” başlıklı çalışması, 2017 yılında Buenos Aires'teki IPA Kongresi'nde işlenen “yakınlık” (*intimacy*) temasını anne-bebek ilişkisinde ele alıyor. “Anneyle bebek arasındaki yakınlık dansı, pürüzlü ve ahenksiz olursa ne olur? Bu durum çocuğun duygulanım, anlama ve diğer melekelerinin gelişimini nasıl etkiler?” sorularına eğilen yazarlar, Annie'yle annesini, Annie'nin bebekliğinin beşinci ayından yedi yaşına kadar izleyerek inceliyorlar. Anneyle bebeğin buluşmasının en başından itibaren gerektiği gibi gelişmediği bu vaka hem psikanalitik “tek vaka çalışması”na, hem psikanalitik anne-bebek çalışmasına, hem de çocuk tedavisine örnek teşkil ediyor.

Brezilyalı psikanalist Maria Cecília Pereira da Silva “**Analistin Anlatı İşlevi: Bir Olasılık İcat Etmek**” başlıklı çalışmasını iki vaka örneğine dayandırıyor. Temsil edilemeyen erken bir travma deneyiminin olduğu ilk vakada analist, temsil etme yetisini yedi yaşındaki Joaquim'e ödünç vererek, kâbusları “düşlenebilir” rüyalara dönüştüren bir anlatı oluşturuyor. İki yaş on aylık otizmlili bir çocuğun analizinin ele alındığı ikinci vakada ise analistin anlatı işlevi, küçük Guilherme'yi saran kabukla bağlantı kurmaya hizmet ediyor.

ABD'li psikanalist Jill Savege Scharff, “**Travma Yaşamış Hemofili Hastası Bir Oğlan Çocuğun Analizi**”nde dört yaşından altı buçuk yaşına kadar haftada dört analizle takip ettiği hemofili hastası bir oğlan çocuğun vakasını ayrıntılı olarak sunuyor. Analitik süreci canlı biçimde yansıtan bu çalışma sınırlı sayıda makalenin bulunduğu hemofili konusundaki psikoterapi literatürüne de katkı sağlıyor.

Adrien Blanc ve Jerome Boutinaud'nun ortak çalışması olan “**Fransa'da Psikanalitik Psikodrama ve Karşıaktarımın Grupça Derinlemesine İş-**

lenmesi: Oyun Terapisinde Terapötik İşleticiler” Fransa’da uygulanan bir psikanalitik bireysel psikodrama tekniğini ayrıntılı biçimde anlatırken, çocuk, ergen ve erişkin tedavisinde simgeleştirme yolları tıkandığında başvurulacak farklı yollara örnekler sunuyor. Makalede iki çocuk ve dört ergen vakası ele alınıyor.

* * *

Ayrıca kitapta iki makaleyle “bilinçdışı düşlem” temasına da yer verdik. Alman psikanalist Heinz Weiss “**Yapısal Bir İlke ve Zihinsel Yaşamın Örgütleyicisi Olarak Bilinçdışı Düşlem: Kavramın Freud’dan Klein ve Takipçilerinden Bazılarına Uzanan Evrimi**” makalesinde, Freud’un bilinçdışı düşlemi, hastanın iç dünyasıyla temas kurmamızı sağlayan bir araç olarak keşfetmesini ve kavramın Melanie Klein ve takipçilerinin çalışmalarıyla nasıl bir evrim geçirdiğini ele alıyor. Düşlemlerin en başından itibaren nesne ilişkileri içerdiğini vurgulayan Weiss, düşlemlerin ilkel bedene yakın deneyimlerden imgelere ve simgesel temsillere doğru yavaş yavaş gösterdiği gelişimi ortaya koyuyor. İsrailli psikanalist Rachel B. Blass ise “**Klein’in Radikal Düşlem Mefhumu ve Analiz Pratiğine Etkileri Üzerine Düşünceler**” makalesinde Klein’in takipçisi S. Isaacs’ın (1948) “The Nature and Function of Phantasy” (Bilinçdışı Düşlemin Doğası ve İşlevi) makalesine odaklanıyor. Blass, Klein’in bilinçdışı düşlem mefhumunu benimsemenin, analistin klinik uygulamasını kökten değiştirdiğini savunuyor. Bu tür yaklaşımın analitik sürece ve analistin yorum tekniğine nasıl yansıdığını vaka örneğiyle ortaya koyuyor. Blass’ın makalesi, **Uluslararası Psikanaliz Yıllığı 2012**’de yayımladığımız, gene Isaacs’ın metnine odaklanan, T. H. Ogden’in “Susan Isaacs’ı Okumak: Kökten Gözden Geçirilmiş Bir Düşünme Kuramına Doğru” başlıklı çalışmasıyla birlikte okunabilir.

* * *

Derlememizde bu yıl da Rosine Jozef Perelberg’in bir makalesine yer verdik: “**Kadın Kadına Analizlerde Aşk ve Melankoli**”. Analistle hastanın aynı ya da farklı cinsiyetten olmasının aktarım-karşıaktarım dinamiklerine etkisi pek çok yazar tarafından araştırılan bir konu. Perelberg de bu bağlamda kadın kadına analizlerde aktarım-karşıaktarım durumunun merkezinde melankolik bir çekirdekle karşılaşılabilirliğini öne sürüyor. Kadın gelişiminde gerekli olan anne bedeninin içselleştirilmesinin korkutucu, parçalanmış, kısmi-nesne nitelikleri taşıyabildiğini vurgulayan yazar, bu nedenle kadın kadına analizlerde yoğun somatik deneyimlerin ortaya çıkacağını belirtiyor.

Perelberg görüşlerini haftada beş seans sıklığıyla yürütülen bir analizden kesitlerle örneklendiriyor.

* * *

Kitapta, psikanaliz tarihi çerçevesinde Arjantinli ünlü psikanaliz kuramcısı José Bleger'e ayrılmış bir makale yer alıyor: **“José Bleger’in Psikanaliz Hakkında Düşüncesi”**. Makalenin yazarı psikanalist Leopoldo Bleger, çalışmasında önce, babası José Bleger’in eğitim aldığı 1950’ler Arjantin’inde psikanalizin durumunu ve bağlamını aktarıyor. Daha sonra, kuramcının üzerine çalıştığı temel konuları ayrıntılı biçimde işliyor.

* * *

Yıllıkta ayrıca psikanalizin ünlü bir teması olan “kendi kendini analiz”i (otoanaliz) ele alan bir makaleye yer verdik. Donald Campbell **“Kendi Kendini Analiz ve Bir Yorumun Gelişimi”**nde, hastanın kendi kendini analize karşı tüm analiz boyunca süregiden direncine eğiliyor. Görüşlerini bir vaka üzerinden dile getiren Campbell, hastanın ve analistin seans içindeki kendini analiz çalışmalarının, analiz çalışmasını ilerletici yönlerini bir modelde birleştiriyor.

* * *

Son olarak bu yıl da Yıllıkta bir film analizi var: Alman psikanalist Beate West-Leuer’in çalışması **“Siyah Kuğu - Bir Baş Balerinin Kurban Edilişi: Arkaik Şiddet Deneyimlerinin Mirası Olarak Psikocinsel Zarar Görme / Kendine Zarar Verme”**. West-Leuer çalışmasında günümüzün film ve sahne yapımlarının kadim çağların kolektif kurban ritüellerinin kalıntısı olarak görülebileceğini öne sürüyor.

* * *

Bitirirken *The International Journal of Psychoanalysis*’in 100. yılını kutlamakta olduğunu belirtelim. Kutlamalar çerçevesinde üç uluslararası konferans düzenleniyor: 19-20 Ekim 2018’de **NEW YORK KONFERANSI**, 13-14 Nisan 2019’da **BUENOS AIRES KONFERANSI** ve 20-21 Temmuz 2019’da **LONDRA KONFERANSI**. Çok sayıda konuşmacının katılacağı bu konferanslarla ilgili ayrıntılı bilgiyi <http://www.theijp.org/centenary> adresinde bulabilirsiniz. Bunlara ek olarak *The International Journal of Psychoanalysis* 2019’da 100. yılı için bir özel sayı yayımlayacak.

The International Journal of Psychoanalysis'in güncel makalelerinin bir kısmını PEP'te yer alan **IJP Open** kısmında yayımlanmadan önce okuyabileceğinizi ve yorumlarınızla makalelere katkıda bulunabileceğinizi de hatırlatalım.

Yeni sayılarda buluşmak üzere, verimli ve keyifli okumalar dileriz.

NİLÜFER ERDEM

Türkçe Uluslararası Psikanaliz Yıllığı Editörü
ve Avrupa Yıllıkları Baş Editörü

Uluslararası Psikanaliz Yıllığı'yla ilgili haber ve gelişmeleri Facebook (<https://www.facebook.psikanalizyilligi.com>) ve Twitter (PsikanalizYll) üzerinden takip edebilirsiniz. Bloğumuzdan (<http://psikanalizyilligi.com>) Yıllıklar-daki makaleler üzerine tartışmaları okuyabilir, duyuruları takip edebilir, yorum ve yazılarınızla siz de katkıda bulunabilirsiniz.

KAYNAKÇA

- Freud, S. (1909). Analysis of a Phobia in a Five-Year-Old Boy. The Standard Edition of the Complete Psychological Works of Sigmund Freud, Volume X (1909): Two Case Histories ("Little Hans" and the "Rat Man"), 1-150.
- Isaacs, S. (1948). The nature and function of phantasy. *Int J Psychoanal* 29:73-97.
- Ogden, T.H. (2012). Susan Isaacs'ı Okumak: Kökten Gözden Geçirilmiş Bir Düşünme Kuramına Doğru. Uluslararası Psikanaliz Yıllığı 2012. İstanbul: Sel Yayıncılık.